

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Exegesis Euangelij Ioannis. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

subsequutus hortatur: Probet autem seipsum homo, hoc est videat & penset quid sit, quod accipit: quo pacto sumit, an religiosè ac deuotè, vt habeat voluntatem Deo subditam an attentè accipiat, exclusis euagationibus nimis & quis sit ipse qui sumit, num videlicet sit fide, spe & charitate præditus, quatenus id humano modo scire licet, discutiatq; & scrutetur conscientiam suam, num quod inuis lateat peccatum, præsertim mortiferum, idq; primum quidè Deo, deinde etiam sacerdoti vero cum dolore ac emendandi firmo proposito confiteatur: atq; ita purgatus penitentia & confessionis sacramento, & Dei benignitate nihil hæsitans, edat de pane illo, & de calice bibat. Qui enim manducat & bibit indigne, non prius examinata & repurgata conscientia, iudicium sibi manducat, & bibit: fitq; æternæ damnationi obnoxius, quandoquidem à cæteris efcis non diiudicat & discernit corpus Domini, neque tremendam Dei attendit maiestatem in hoc sacramento latentem. Ideo inter vos multi infirmi corpore & animo varijs afflicti morbis, & in vitia procliuës. Qui enim polluta conscientia summæ puritatis Dominum in se recipere non metuunt, ij ferè omnium semper sceleratissimi efficiuntur maximè si id vertant in consuetudinem. Vt enim de Iuda scriptum est, quod post buccellam sumptam intrauerit in illum satanas, ita & in istos dzmones ius sibi vendicant, eistq; ad omnem suam abutuntur voluntatem. Neque solum aduersa quidam corripuntur valetudine ob indignè percepta hæc sacramenta, sed etiã sopore mortis immaturæ obruuntur. O quam multi in vltionem tanti sceleris subito pereunt, & tamen pauci animaduertunt. Verum si nosmetipsos diligenti conscientie examinatione diiudicemus, non vtiq; indicaremur, neque eiusmodi omnipotentis Dei plagas pateremur. Dum iudicamur autem in præsentis vita, à Domino corripimur, qui quos amat arguit & castigat: vt non cum huius mundi amicis, quibus sepe impunè cedit quicquid delinquant, quæ est grauissima ira Dei, damnemur, atque illis mancipemur supplicijs, vnde nullus pateat vnquam exitus.

Indigne cõmunicantis vita quàm deslenda restet.

Apoca. 9.

EXEGESIS EVANGELII IN EADEM
solemnitate. Ioan. VI.

A pud nullum Euangelistam tanta feruntur de diuinissimo Euchari-
stie sacramento, cuius hodie festum colit diem Ecclesia catholica,
gaudens & gratias agens Deo pro tam insigni munere, atque apud D.
Ioannem: Decuit nimirum rem præclarissimam à præcipuo describi Euan-
gelista, qui ex Dominici pectoris fonte hauserat tanti mysterij vberem no-
ticiam, atq; etiam frequenti illius vsu quid in se gratiæ, quid virtutis, quid
dulcedinis contineret, abundè didicerat. Neq; sanè nobis vulgariter com-
mendatum esse voluit cuius tam studiose copiosèq; meminuit: imo verò vt
summo illius desiderio & amore accendamus præ cæteris Euangelistis dili-
gentius suo in Euangelio Christi verba quæ inde habuit, profecutus est. Quæ
nos dilectissimi fideliter, piè ac sedulo considerare debemus, vt agnos-
camus Christi erga nos benignitatem, & tantæ gratiæ excellèntiam, in qua
totus continetur Christus tam secundum diuinitatem: totumq; se præbet o-
mnibus, puro corde ipsum percipientibus, idq; immenso cum fructu. Quis
enim possit ambigere infinitis ditari bonis qui Christum verum Deum intra
ddd 3. sui

fui pectoris habitaculum recipat? Itaque vt tantam gratiam avidè esuriemus ac appetamus inter alia multa, quæ apud Ioannem sexto capite inde dixisse legitur, præsentis Evangelij verba locutus est.

Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus.

Videmus quantopere homines corporis sui cibum ac potum appetant, qui tamen neque diu, neque semper sumètes exarant. Nam velint nolint, vbi quod sumptum est natura concoxit, mox redit fames & sitis, rursusque potus & esca adhibenda est, atque nihilominus corpus moritur. De hac autè spiritali alimonia eodem capite apud Ioannem dicitur. Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Si ergo in tantum appetitur esca corruptibilis, cuius tamen tam breuis & angustus effectus est, quanto vehementius esurienda est caro Christi, quæ plenam satietatem & vitam præstat æternam: de qua hic dicitur: Caro mea verè est cibus, non quidem ventrem implens, sed mentem reficiens, cuius effectus est non momentaneas corporis restaurare vires sed animæ vitam conferre sempiternam: quod idem & sanguis facit, vt pote qui verè est potus, non corporis, sed animi.

Et merito quidem Dominus Iesus carnem suam verè cibum, & sanguinem suum verè potum appellat. Namque cibus corporeus, vt ait Dicitur Guilielmus Parisiensis Episcopus, si bene attendas, falci cibi hominis nomen habet. Non enim ad verum hominem pertinet, vt pote qui minime cedit in hominis interioris, qui pro sua dignitate & excellentia verus est homo, alimoniam, sed tantum alimur illius, nempe corpus nutrit. Porro Christi caro & sanguis hominem interiorem alit & confirmat, sicut etiam Psalmista meminit, Panis, inquit, cor hominis confirmet. Vnde iure debuit veri cibi nomen obtinere. Porro soli experti nõrunt, quam rectè dictum sit à Domino: *Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus*. Homines sceleribus dediti nihil inde nouerunt, imo verè talibus non cibus est, sed potius exitiale venenum, non quidem sui natura, sed illorum visio. Qui autem animis bene affecti sunt & constituti, miram sentiunt interioris hominis ex hac esca salutifera corroboracionem, ita vt ea sapius etiã in corpus redundet. Legimus quosdam Dei homines huius vnus esca vsu vitam sustentasse, nec vllò præterea alio cibo habuisse opus. Et quid mirum si tantam habeat vim caro Christi, quando illi semper tota diuinitas coniuncta est, cuius virtute cuncta subsistunt? Sed quanta est horum temporum calamitas, quantus tepor, quanta incuria, vt cibum corporis omnes summo opere cupiant: cibum autem animæ, qui propriè est caro Christi vnita verbo, omnes penè fastidiant? Offert sese totum Filius Dei, optat sese intimè nobis coniungere, atque communicare: & quasi vile sit hoc donum, vix adducunt possunt homines, vt ter quaterve in anno sese præparent ad communicandum. Vnde etiam dubium non est, euenire illis quod Dominus terribiliter ait: *Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis*. Olim in ipsius nascentis Ecclesiæ initijs tantus erat feruor credentium pectoribus, vt quotidie communicarent. Hodie qui semel in anno communicat, satis sibi Christiani hominis officio functus videtur. Lutherani hæretici Dominicis diebus multi numero currunt ad coenam Domini

Corpus & sanguis Christi quid in fumentis digeratur efficiat.

Cibus corporeus vt f. llo vocetur cibus hominis.

Psalm. 103. Cibus hominis quinam vero iure vocetur Ioan. 6.

Solo sacramento altaris quosdam in veroque homine sustentari.

Ioan. 6.

IN DIE VENERABILIS SACRAMENTI.

Domini ut vocant, & possent videri quodam sancto feruore duci. Sed quia propria temeritate ab Ecclesia consuetudine recedunt, & vtramque speciem sumere volunt, tanquam non sit totus Christus sub alterutra specie, iam planè certum est hunc feruorem non ex Deo, sed in solo spiritu proficisci. Nimirum enim in veritum semper cupimus, negata. Si Ecclesia Catholica præciperet, ut sub vtraque specie singulis Dominicis diebus communicarent, aut nulli aut paucissimi ex ipsis quoque Lutheranis id agerent. Iam quando Ecclesia iustissimis adducta rationibus iubet populo sub altera tantum specie, in qua totum quod sub vtraque, reuera continetur, tam excelsum & tremendum porrigi sacramentum, omnes spreto Ecclesie, & per consequens spreto Dei iudicio sapius communicare volunt. Sed quo fructum agant ex vita illorum abunde perspici licet. Sequitur.

Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.

Iudas proditor Domini, carnem Christi edie, & sanguinem bibit, nunquid etiam ille mansit in Christo, & Christus in illo? Minimè. Nam scriptum est, quod post buccellam intrauerit in illum diabolus. Non igitur verba hæc simpliciter accipienda sunt, sed sanè intelligenda. Nemo putet satis esse manducare Christi corpus, & sanguinem bibere, nisi dignus sit, qui manducat. Qui peccato morti ferro obnoxius est, nec tamen dolet, nec confitetur, is si accedat ad mensam Domini, vtiq; non manet in Christo, nec Christus in illo: imo verò totus in anima moritur, quandoquidem vitam illius, id est, Christum à se excludit. Quomodo enim non excludit à se Christum, qui intra conscientiam peccatum retinet, quod Christus summè execratur & odit? Is igitur qui ob amorem Dei dolet se peccasse in Deum, & facit quod ex Dei & Ecclesie præscripto constat esse faciendum, statuitq; deinceps, quantum humana sunt imbecillitas, vitare peccatum, & vitam suam diuinæ conformare voluntati, si Christi sacramenta percipiat, & ipse vtiq; manet in Christo per fidem & bonam voluntatem, quæ teste Augustino, charitas est, & habet in se manentem Christum per gratiam & præsentem inhabitationem, quamdiu à vitijs immunem se seruat.

Hæc est reuera vita felicissima, manere videlicet in Christo per amorè & studiosam executionem mandatorum eius, ita ut semper sollicitus sit illius parere iussis, & cauere quæ ille vetuit: & si quandoque labatur humana præuentus fragilitate, aut diabolica seductus persuasione, tamen cito respiscat, nec ad iniuriam summi Dei in vitiorum cæno perseveret: atque etiam habere in se manentem Christum, sui videlicet rectorem & gubernatorem, ita ut non proprio viuat corruptæ voluntatis arbitrio, sed illius spiritu agatur ad implendam iustitiam omnem: quod nihil est aliud, quam Christi vestigijs ingredi: qui cum à Ioanne baptizari vellent, & is recusaret baptizare Dominum suum, ait ad eum: *Sine modo: sic enim decet nos implere omnem iustitiam.* Vnde etiam S. Ioannes Euangelista prima sua Epistola sic ait: *Qui dicit se in Christo manere, & per consequens Christum in se manentem habere (non enim possunt hæc separari) debet sicut ille ambulauit, & ipse ambulare.* Quod qui non facit, non vtiq; manet in Christo nec Christus in illo, ddd 4 etiam

309
Lutheranorū
communie
qualis sit.

Lutheranorū
communio
execranda sub
vtraque spe-
cie.

1028. 19.

Quisnā verò
dicatur ma-
nere in Chri-
sto, & Chri-
stus in eo.
August.

Matth. 3.

1. Ioan. 2.

etiam si Christum quotidie manducet: nec tamen propterea minus vera est hæc, quam modo tractamus sententia Christi: quandoquidem nec ita manducat carnem & bibit sanguinem Christi, sicut Christus se voluit manducari. Ita rursus ait idem Ioannes: Qui seruat mandata illius, in illa manet, & ipse in eo. Sed dicat aliquis: Si mandatorum obseruatio id præstat, ut maneam in Christo, & Christus in me, quid necesse erat hoc institui sacramentum, cuius perceptione hoc idem promittitur? Cui respondendum primo quidem etiam hoc esse mandatum Christi, ut ipsum in sacramento sumamus, atque ideo quisquis id contemnit, non seruare eum Christi mandata. Nam etsi alia omnia, isto excepto, seruet, tamen reus est, teste Iacobo apostolo, ita dicente: Qui impleuerit totam legem, offendat autem in vno, factus est omnium reus. Deinde etsi mandatorum executio id præstat, ut in Christo & Christus in nobis maneat, tamen huius diuiniissimi sacramenti dignam perceptionem longè excellentius id præstat. Non enim vulgaris datur gratia dignè communicantibus, nisi quis dubitet vllam posse à Deo denegari gratiam illi, cui se totum impertit: quod nimirum in hoc sacramento. Vnde nihil ambigi debet, etiam si quis iam in Christo maneat, & Christum in se habeat manentem, digna tamen huius sacramenti crebraque sumptione id eum assequi, ut longè excellentius, firmitus, perfectius & ipse in Christo & Christus in ipso perseveret. Id quod etiam euidentissima experientia sentiunt fideles, hoc sacramentum cum bona voluntate & cordis puritate crebro percipientes: non quidem arida ducti consuetudine, sed maioris gratiæ desiderio, studioq; Deo placendi, & virtutum obtinendi incrementa. Sequitur.

Sicut misit me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem.
Et qui manducat me, & ipse viuere propter me.

Pater viuens
quia Deus
Pater dicatur

Ioan. 5.
Augustin.

Ioan. 6.

Viuere propter
Christum
quid sit.

De spiritu
Christi quomodo
quis viuere
possit.

Pater misit Filium humanæ carnis substantia indutum, ut genus humanum sua immerita morte ab æterna morte redimeret. Dicitur autem viuens Pater, quia vitam habet in semetipso, & est omnino incommutabilis, æterna & modis omnibus absoluta vita. Et sicut ipse vitam habet in semetipso, sic dedit & Filie vitã habere in semetipso, hoc est, ut D. Augustinus exponit, genuit Filium habentem vitam in semetipso. Vnde hic iam dicitur: Et ego viuo propter Patrem, id est, ab eo vitam habeo, idq; non secundum diuinam duntaxat, sed etiam humanam naturam. Filius namque Dei est Deus de Deo, vita de vita, lumen de lumine. Sicut ergo propter Patrem Filius viuere, sic qui manducat dignè Christum in sacramento, viuere propter Christum, id est, ex illo & ab illo tanquam membrum è suo capite viuere accipit per influxum & communicationem gratiæ ac Spiritus Christi: quæ qui non habet, putre membrum est, & à Christi corpore alienum, vnde non viuere vita spiritali, licet corporea non sit destitutus. Vt enim anima hominis vitam non ministrat membro putrido vel à corpore resicato: ita qui à Christi corpore abscessus est, non viuere de spiritu Christi. Vt ergo de Christi spiritu vitam habeamus, manducemus Christum, Christoque vniamur & incorporentur, ut vitam in nos suam deriuare possit. Simul aduertendum hic, quamobrem sese nobis in sacramento relinquere voluerit, ut scilicet ipsum

ipsum manducando illi incorporemur, & vitam gratiæ ex ipso hauriamus: quam nisi manducemus, certum est nos diu tueri non posse, sicut ipse ait: *Nisi manducaueritis carnem Filij hominũ & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis*, vitam scilicet gratiæ, quæ non potest haberi sine Christo. Ioan. 6.
 Overè pius & misericors Dominus, qui ne nos præ inopia ac inedia spiritus moriamur, seipsum nobis escam parare dignatus est.

Hic est panis qui de cælo descendit. Non sicut patres vestri manducaerunt manna & mortui sunt.

Apud eundem B. Ioannem paulo superius dixerat Dominus: *Panem quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita*. Certum est autem carnem Christi non de cælo descendisse, sed assumptam ex virgine. Quomodo igitur dicit Dominus panem quem ipse daturus sit, de cælo descendisse? Ioan. 6. Caro Christi quo modo dicitur descendisse de cælo. Quæstio hæc nihil habet ambiguitatis apud eos, qui in scripturis divinis & sanctorum Patrum monumentis versati sunt. Vult enim Dominus hoc loco, sicut & multis alijs, in duabus naturis personæ unitatem in se intelligi. Ita ergo etiam caro Christi descendit de cælo, sed ob unionem inseparabilem, qua verbo coniuncta est. Quod maxime inuitare nos debet ut tanto avidius escam hanc salutiferam eiuriamus: quandoquidem totus hic nobis Christus & Deus verus & homo verus præbetur. Iudæi quidem iactabant patres suos in deserto manducasse: quod tamen huius cibi non nisi figura quædam fuit, sicut etiam alia multa illi populo in figuris contingebant: sed Dominus eorum iactantiam compescens, ad se ipsum nempe verum manna eos reuocat, dicens: primo patres eorum, etsi manna ederint, tamen illo cibo obtinere non potuisse, quin omnes in corpore, plerique verò etiam in anima mortui sint, deinde adiciens.

Qui manducat hunc panem viuere in æternum.

Qui enim Christum manducat, vitam edit æternam, atque eius participatione etiam ipse in utroque homine immortalis efficitur: anima quidem semper viuente, corpore autem in extremo die excitando, ut deinceps in omnem æternitatem viuat cum anima, cui se morigerum præbuit instrumentum. Ioan. 14. Quid hic disturi sumus nos miseri, nos ingrati & tepidi? Promittit nobis sese manducantibus Christus vitam æternam, & certè fallere aut mentiri non potest, quia veritas est: & tamen quotusquisque est, qui Christum esuriat? O tempora, o mores. Agedum charissimi excutiamus mentis latiferum soporem, agnoscamus Christi benignitatem & misericordiam, utamur eius munificencia. Inuitat nos promissis, imo etiam minis cogit & urget, ut se manducemus. Ne quæso pigeat nos illius accedere conuiuium. Si nos amicus aliquis inuitet, ad prandium vel cœnam, certè abesse veremur. Ecce rex omnipotens, Dominus cæli, Pater & creator, summus & fidelissimus amicus noster inuitat nos ad conuiuium suum, in quo seipsum proponit ad edendum & bibendum, & nos al esse audebimus. O quam malè immutati sunt mores populi Christiani: quam in peiorè partem pro dolor mutata sunt omnia. Olim feruenti spiritu & flagrantissimo desiderio quotidie Christi fideles inhiabant sacre cõmunioni, & illius participatione viuifici sacramenti magis magisque pinguescebant spiritu, amore inflammabantur,

Tepor huius
seporis quan-
tus ad com-
municandū
Christi sa-
cramento.

virtutibus omnibus augebantur, ita ut non aliter ad sanctissimam quæque
Christi fide & amore perferenda tormenta, quam ad exquisitas epularum pro-
perarent. Hodie omnes ad hunc cibum naufragant, & nihil minus libet, quã
vium & verū Deū, id est, verā & viuacissimā vitam edere. Et tamen panis
iste, panis vitæ est, præparatus in sustentaculū & vitā membrorum Christi, in
vitu: de spiritu Christi. Et sicut nihil melius, nihil facilius, nihil appetitius
immutatur in corpus nostrū, quã panis: pari modo ut immutemur in Chri-
stum, datur nobis hic cibus: quē qui māducat, non mutat illū in se, sicut cibus
corporis sui: sed ipse in illū mutatur ut in ipso, & ex ipso viuat. Cur igitur
desides sumus ad manducandū Christū vitam nostrā? Nonne ipse dicit, *Si
manducaueritis carnem Filij hominis & biberitis eius sanguinē, non habebitis vitam in
vobis?* Si desperatur vita illius, qui corporis necessariū non admittit alimentū,
anne desperandus est, qui animæ vitā respuit? Optat Christus, atq; adeo re-
hementissimē delectatur cenare nobiscū, & seipsum nobis edendū præbere,
plenū omni gratia & omnibus bonis, non quod indigeat honorū nostrorum,
sed ut nos immutet in se, ut vnū & idē secum efficiamur ab ipso est, dignū,
in corpus ipsius vegetati. Cur igitur tantā gratiā non modo negligimus, sed
etiā aspernamur? Nimirū nō alia huius ratio est, nisi quia plane memis-
opes sumus. Dolendū est, eo rem rediisse apud Christianos, ut semel in anno
communicasse satis videatur. Quod quæso charitatis & gratitudinis ergo
Deū signū esse potest tam raro ad Eucharistiz sacramentū accedere, quod
le in sui memoriā instituit? Quid est aliud tam raro cōmunicare, q̄ Christi
eiusq; beneficiorū esse immemorē? Esto Ecclesiz præcepto satisfaciat, qui
semel in anno cōmunicat, tamen videat si etiam Deo & rectē rationi satis-
fatis. Certum est maximi teporis iudiciū esse raro tam celsū percipere be-
neficium. Vitā Christiani omnes eo adduci possent, ut quemadmodum
Augustinus hortatur, singulis Dominicis diebus cōmunicare vellent. cum
meliori in statu res nostræ forent. B. Cyrillus doctissimus atq; sanctissi-
mus Episcopus efficacissimis verbis ad crebram communionem incitamus
imnes cupiēs, ita ait: Sciant baptizati homines, & diuinæ gratiæ participato-
fecti, si rarius in Ecclesiam proficiantur, & longo temporum spacio pro-
pter simulatam religionem, mysticē communicare Christo recitent, ab æ-
terna se vita procul depellere. Quippe recusatio huiusmodi, quam vitæ ex-
ligiōe proficiendi videatur, & scandalū facit, & laqueos instruit. Quare opor-
tet omnibus virib; à peccato mūdari & rectē viuendi iactis fundamentis, ma-
gna cum fiducia ad sumendam vitam concurrere. Sed varix sunt diaboli
multiplicesq; ad decipiendum insidiz. Nam primum ad viuendum carum
inducit. Deinde cum malis onerati fuerint, tunc à Christi gloria abhorrent
persuadet, qua possent à turpitudine voluptatis quasi ab ebrietate reuocari.
Quare demus operā, oro, ut vinculis diaboli abruptis, & iugo seruitutis
excusso, in timore Domino seruiamus, & carnis voluptate per continentiam
superata, ad cælestem gratiā accedamus, corporisq; Christi participes effi-
amur. Sic enim, sic, inquam & diabolum fugabimus, & diuinæ naturæ par-
ticipes, ad vitam & incorruptibilitatem atcen demus. Ac deinde ita habet
idem venerabilis pater: Nos verò si vitam æternam consequi volumus, &
largiorem immortalitatis habere in nobis desideramus, ad recipiendam
beatitudinem

Ioan. 6.

Apocal. 3.
Psalm. 5.

Ad cōmunio-
nem sacra-
menti cur
Christiani
hoc tempore
sint adeo de-
sides.

Cōmunicare
rarius sacra-
mento corpo-
ris cuius rei
sit iudiciū.
August.
Cyrillus.

Quare frequē-
tius commu-
nicandum sit
Christi sacra-
mento.

Psalm. 2.

benedictionem (Eucharistiam dicit) libenter concurramus, caueamusq; ne
 loco laquei damnosam religionem diabolus nobis prætendat. Rectè dicitis:
 Scriptum non ignoramus, iudiciū sibi comedere & bibere illum, qui de pane
 comedit, & de calice bibit indignè. Ego igitur probo meipsum, & indignum
 inuenio. Quando igitur, quicumque tu es qui ista dices, dignus eris? quādo
 Christum reipsum offeres? Nam si peccando indignus es, & peccare non des-
 tinas (Quis enim delicta intelligit secundū Pfalmistā) expers omnino eris
 huius vniuersæ sanctificationis. Quare pias quæso cogitationes suscipias,
 studiosè sanctæq; vitas, & benedictione (id est, Eucharistia) participes, quæ
 mihi crede, non mortem solum, verum etiam morbos omnes depellit. Se-
 dat enim cum in nobis manet Christus, sequentem membrorum nostrorum
 legem, pietatem corroborat, perturbationes animi extinguit: nec in qui-
 bus sumus peccatis considerat, sed ægrotos curat, collisos redintegrat, &
 sicut pastor bonus, qui animam suam pro ouibus suis posuit, ab omni nos
 erigit casu. Hæc Cyrillus. Clemens quoque Pontifex Maximus in quā-
 dam Epistola sic habet: In perceptione corporis & sanguinis Domini ma-
 gna discretio adhibenda est. Cauendum enim, ne si nimium in longum dif-
 feratur, ad perniciem animæ pertineat, dicente Domino: *Nisi mandu-
 caueris carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.*
 Erpost pauca: *Probet, inquit, seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bi-
 bat, vt videlicet ab operibus carnis purificans corpus animamq; suam, præ-
 paret se ad percipiendum tantum sacramentum. Et Diuus Hilarius Episco-
 pus. Timendum est, inquit, ne diu abstractus à corpore Christi, alienus re-
 maneat à salute. Qui peccare quieuit, communicare non desinat. Sunt & a-
 liz sanctorum Patrum consimiles sententiæ: sed eas huc adducere longum
 est. Ergo dilectissimi tantorum virorum adhortationibus prouocati de-
 mus operam correctiori vitæ vt corporis Domini sacramentum creber-
 rimè suscipiamus. Non nos inde abstrahat communis tepor. Inter multos
 desideres strenuè se gessisse, id virò præclare virtutis est. Christus Iesus, qui se
 nobis in via laborantibus ne deficiamus præbuit alimentum, idem ipse in
 patria se nobis seruat præmium, per infinita secula seculorum, Amen.*

Pfalm. 18.

Communi-
 nis sacre fre-
 quentioris
 fructus quis.

Ioan. 10.
 D. Clemens
 papa.

Communi-
 nis infrequē-
 tioris dāna
 quæ quis in-
 curret.

1. Cor. 11.

S Hilarius.

SERMO IN EADEM SOLENNITATE.

*Cur & qua charitate in cibum potumq; se nobis
 Dominus Iesus reliquerit su-
 mendum.*

Meritum scilicet mirabilium suorum misericors & miserator Dominus, est am-
 dedit mentibus se. Pfalm. CX. Nō pauca sunt quæ fecit Dominus mi-
 rabilia in cælo, in mari, & in terra, quæ propter hominē fecit quem
 creauit, in cuius solatiū ac auxiliū quæ videmus cuncta, partim in cibū, par-
 tim in potū, nōnulla in ministeriū vt angelos, solem, stellas, & lunā, quæ dā
 in exercitiū, vt sunt hominī quæuis contraria, immunda, toxica, aut mole-
 sta fecit. Quæ tamen cur faceret, non potior est ratio, quā eius bonitas chari-
 tatis erga nos, qua p hęc excitare nos voluit ad cognoscendū amandūq; se
 creatorē ac benefactorē nostrū. Hoc namq; & Paulus testatur, puta inuisibi-
 lia Dei

uisibilia in-
 uisibiliaq; o-
 mnia vt pro-
 pter homines
 creata sint.
 Rom. 1.

